

Το προσφυγικό από τον Παπαδιαμάντη στον Νταρούις

Θεατρική σύνθεση
2^ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης
Δεκέμβριος 2015-Απρίλιος 2016

Λίγα λόγια για την παράσταση

Η παράσταση μας εντάσσεται στο πλαίσιο του πολιτιστικού μας προγράμματος με τίτλο δανεισμένο από τα λόγια του BertoltBrecht: «ο άνθρωπος να βοηθάει τον άνθρωπο», ένα παιδαγωγικό – πολιτιστικό πρόγραμμα για τον πόλεμο και την προσφυγιά.

Στόχος του προγράμματος είναι να αναπτύξουμε τα φιλειρηνικά συναισθήματα των μαθητών μας, να αναγνωρίσουμε τις αξίες που μοιραζόμαστε με άλλους και πώς αυτές σχετίζονται με τις αξίες που στηρίζουν το πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Να εντοπίσουμε πιθανές συνέπειες του να ανήκει κανείς σε ομάδες μειονοτήτων, να διερευνήσουμε τις ομοιότητες ανάμεσα στα παιδιά όλου του κόσμου, ανεξάρτητα από την εθνικότητα, το φύλο ή την εθνική ομάδα, στην οποία ανήκουν, να κατανοήσουμε ότι οι διαφορές εμπλουτίζουν και διευρύνουν τη ζωή και ότι υπάρχει ανάγκη για αμοιβαίο σεβασμό και ανοχή. Να αναπτύξουμε την ενσυναίσθηση των παιδιών για την κατάσταση στην οποία βρίσκονται οι άνθρωποι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πατρίδα τους, να αναδείξουμε, χωρίς προκαταλήψεις, τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται και ταυτόχρονα να μπορούμε να κάνουμε αναγωγές που να ερμηνεύουν τα προβλήματα που προκύπτουν στη σημερινή ελληνική πραγματικότητα, που θέτουν την Ελλάδα ως κύρια χώρα υποδοχής. Πρωτίστως όμως να μάθουμε να σεβόμαστε τη διαφορετικότητα και να αντιστεκόμαστε στο φαινόμενο του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Η παράστασή αυτή αποτελεί για μας μια διπλή πρόκληση. Αφενός να ανιχνεύσουν τα παιδιά μια λογοτεχνία ιδιαίτερα απαιτητική, γλωσσικά αλλά και εννοιολογικά, μια λογοτεχνία της ψυχής και να προσπαθήσουν, στον λίγο χρόνο που διαθέταμε είναι αλήθεια, να την δραματοποιήσουν. Αφετέρου να γνωρίσουν έναν τεράστιο Άραβα – Παλαιστίνιο ποιητή, τον ΜαχμούντΝταρούις και να έρθουν έτσι σε επαφή με έναν άλλο πολιτισμό, άγνωστο για τους πολλούς στη χώρα μας. Αν τα καταφέραμε θα το δείξει ο χρόνος. Εμείς πάντως το προσπαθήσαμε!

Ευγενία Σιούτη, υπεύθυνη προγράμματος

Για τις ανάγκες της παράστασης δραματοποιήθηκαν επίσης μικρά αποσπάσματα από τον «τελευταίο σταθμό» του Γεώργιου Σεφέρη καθώς και από την «Τρικυμία» του WilliamShakespeare. Τα λόγια των προσφύγων Α και Β είναι επίσης ποίηση του ΜαχμούντΝταρούις.

**Τα υπόλοιπα λόγια των προσφύγων και τα λόγια στο μοιρολόγι της γριάς Λούκαινας είναι της Ευγενίας Σιούτη.*

- <https://www.youtube.com/watch?v=2VGw-Q0s-b4> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 1^ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=2v1uMmUjPbE> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 2ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=dKD2Kwns3a0> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 3^ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=FuQo5J9CBRo> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 4^ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=I1fFAE49dHE> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 5^ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=G-KFZbKFd4E> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 6^ο)
- <https://www.youtube.com/watch?v=eazsdSm7SS8> (Παπαδιαμάντης - Νταρούις μέρος 7^ο)

Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη: «Το μοιρολόγι της φώκιας»

&

Μαχμούντ Νταρούις : «Το φαινόμενο της πεταλούδας»

«Ακριβούλες, εννιάχρονες, πεντάχρονες, δεκάχρονες, είναι όλα τα παιδιά του βαριά αναγκασμένου κόσμου, από την Ασία και την Αφρική, τη Συρία, το Ιράκ, το Πακιστάν, το Αφγανιστάν, τη Νιγηρία, την Ερυθραία, που βλέπουν και τη δική τους έξοδο στη θάλασσα να μετατρέπεται σε κάθοδο στον Άδη...»

Παντελής Μπουκάλας

2ο Γυμνάσιο Ηλιούπολης «Δελμούζιο»
πολιτιστική ομάδα

θεατρική παράσταση

Αλέξανδρου
Παπαδιαμάντη:

«Το μοιρολόγι της
φώκιας»
&
Μαχμούντ Νταρούις:

«Το φαινόμενο της
πεταλούδας»

Κυριακή 20 Δεκεμβρίου 2015, στις 8 μ. μ.
στο σχολείο μας
Μεσσηνίας και Κεφαλληνίας

ΚΕΙΜΕΝΑ

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης: «Το μοιρολόγι της φώκιας»

Mahmoud Darwish: «Το φαινόμενο της πεταλούδας»

Γιώργος Σεφέρης: «Ο τελευταίος σταθμός»

William Shakespeare: «Τρικυμία»

****τα λόγια στο μοιρολόγι της γριάς Λούκαινας και κάποια των προσφύγων είναι της Ευγενίας Σιούτη*

«Το μοιρολόγι της φώκιας»

Στη μια πλευρά της σκηνής κάθεται στο γραφείο του ο Παπαδιαμάντης και συγγράφει «Το μοιρολόγι της φώκιας», μονολογεί:

Παπαδιαμάντης: «Κάτω από τον κρημνόν, οπού βρέχουν τα κύματα, όπου κατέρχεται το μονοπάτι, το αρχίζον από τον ανεμόμυλον του Μαμογιάννη, οπού αντικρίζει τα Μνημούρια, και δυτικώς, δίπλα εις την χαμηλήν προεξοχήν του γιαλού, την οποίαν τα μαγκόπαιδα του χωρίου, οπού δεν παύουν από πρωίας μέχρις εσπέρας, όλον το θέρος, να κολυμβούν εκεί τριγύρω, ονομάζουν το Κοχύλι....

(τα παιδιά θορυβούν, παίζουν και κολυμπούν)

...—φαίνεται να έχη τοιούτον σχήμα— κατέβαινε το βράδυ βράδυ η γρια-Λούκαινα, μία χαροκαμένη πτωχή γραία, κρατούσα υπό την μασχάλην μίαν αβασταγήν,* δια να πλύνη τα μάλλινα σινδονία της εις το κύμα το αλμυρόν, είτε να τα ξεγλυκάνη εις την μικράν βρύσιν, το Γλυφονέρι, οπού δακρύζει από τον βράχον του σχιστολίθου, και χύνεται ηρέμα εις τα κύματα. Κατέβαινε σιγά τον κατήφορον, το μονοπάτι, και με ψίθυρον φωνήν έμελπεν* εν πένθιμον βαθύ μοιρολόγι, φέρουσα άμα την παλάμην εις το μέτωπόν της, δια να σκεπάση τα όμματα από το θάμβος του ηλίου, οπού εβασίλευεν εις το βουνόν αντικρύ, κι αι ακτίνες του εθώπευον κατέναντί της τον μικρόν περίβολον και τα μνήματα των νεκρών, πάλλευκα, ασβεστωμένα, λάμποντα εις τας τελευταίας του ακτίνας

(η γρια-Λούκαινα κατεβαίνει φορτωμένη και μοιρολογεί.....)

μικρά και βλασταράκια μου, παιδιά μου

φτωχά και τρυφερά μου, γιασεμιά μου

σας πήρε το σκοτάδι, ακριβά μου

αχ, πώς σας επιθύμησε η καρδιά μου

να 'ταν πώς να 'ταν, να 'ρχομουν κοντά σας

και να χαθώ μέσα στην αγκαλιά σας

τι να του τάξω 'γω του χάροντα ψυχές μου

την ομορφάδα ή τις αντοχές μου;

Παπαδιαμάντης: Ενθυμείτο τα πέντε παιδιά της, τα οποία είχε θάψει εις το αλώνι εκείνο του χάρου, εις τον κήπον εκείνον της φθοράς, το εν μετά το άλλο, προ χρόνων πολλών, όταν ήτο νέα ακόμη. Δύο κοράσια και τρία αγόρια, όλα εις μικράν ηλικίαν της είχε θερίσει ο χάρος ο αχόρταστος.

Τελευταίον επήρε και τον άνδρα της, και της είχαν μείνει μόνον δύο υιοί, ξενιτευμένοι τώρα· ο εις είχαν υπάγει, της είπον, εις την Αυστραλίαν, και δεν είχε στείλει γράμμα από τριών ετών· αυτή δεν ήξευρε τι είχαν απογίνει· ο άλλος ο μικρότερος εταξίδευε με τα καράβια εντός της Μεσογείου, και κάποτε την ενθυμείτο ακόμη. Της είχε μείνει και μία κόρη, υπανδρευμένη τώρα, με μισήν δωδεκάδα παιδιά.

Πλησίον αυτής, η γρια-Λούκαινα εθήτευε τώρα, εις το γήρας της, και δι' αυτήν επήγαινε τον κατήφορον, το μονοπάτι, δια να πλύνη τα χράμια* και άλλα διάφορα σκουτιά* εις το κύμα το αλμυρόν, και να τα ξεγλυκάνη στο Γλυφονέρι.

Η γραία έκυπεν εις την άκρην χθαμαλού, θαλασσοφαγωμένου βράχου, και ήρχισε να πλύνη τα ρούχα. Δεξιά της κατήρχετο ομαλώτερος, πλαγιαστός, ο κρημνός του γηλόφου, εφ' ου* ήτο το Κοιμητήριον, και εις τα κλίτη* του οποίου εκυλίοντο αενάως προς την θάλασσαν την πανδέγμονα* τεμάχια σαπρών ξύλων από ξεχώματα, ήτοι ανακομιδάς ανθρωπίνων σκελετών, λείψανα από χρυσές γόβες ή χρυσοκέντητα υποκάμισα νεαρών γυναικών, συνταφέντα ποτέ μαζί των, βόστρυχοι από κόμας ξανθάς, και άλλα του θανάτου λάφυρα. Υπεράνω της κεφαλής της, ολίγον προς τα δεξιά, εντός μικράς κρυπτής λάκκας, παραπλεύρως του Κοιμητηρίου, είχε καθίσει νεαρός βοσκός, επιστρέφων με το μικρόν κοπάδι του από τους αγρούς, και, χωρίς ν' αναλογισθή το πένθιμον του τόπου, είχε βγάλει το σουραύλι από το μαρσίπιόν* του, και ήρχισε να μέλπη φαιδρόν ποιμενικόν άσμα.

(παίζει ο βοσκός στη φλογέρα του χαρούμενο βουκολικό σκοπό)

Παπαδιαμάντης: Το μοιρολόγι της γραίας εκόπασεν εις τον θόρυβον του αυλού, και οι επιστρέφοντες από τους αγρούς την ώραν εκείνην —είχε δύσει εν τω μεταξύ ο ήλιος— ήκουον μόνον την φλογέραν, κι εκοίταζον να ιδώσι πού ήτο ο αυλητής, όστις δεν εφαινετο, κρυμμένος μεταξύ των θάμνων, μέσα εις το βαθύ κοίλωμα του κρημνού. Μία γολέτα ήτο σηκωμένη στα πανιά, κι έκαμνε βόλτες εντός του λιμένος. Αλλά δεν έπαιρναν τα πανιά της, και δεν έκαμπτε ποτέ τον κάβον τον δυτικόν. Μία φώκη, βοσκούσα εκεί πλησίον, εις τα βαθιά νερά, ήκουσεν ίσως το σιγανόν μοιρολόγι της γραίας, εθέλχθη* από τον θορυβώδη αυλόν του μικρού βοσκού, και ήλθε παραέξω, εις τα ρηχά, κι ετέρπητο εις τον ήχον, κι ελικνίζετο εις κύματα.

(εμφανίζεται η φώκια λικνιζόμενη στα μουσικά μοτίβα που άκουγε)

Παπαδιαμάντης: Μία μικρά κόρη, ήτο η μεγαλύτερα εγγονή της γραίας, η Ακριβούλα, εννέα ετών, ίσως την είχε στείλει η μάνα της, ή μάλλον είχε ξεκλεφθή από την άγρυπνον επιτήρησίν της, και μαθούσα ότι η μάμμη* ευρίσκετο εις το Κοχύλι, πλύνουσα εις τον αιγιαλόν, ήλθε να την εύρη, δια να παίξη ολίγον εις τα κύματα.

(εμφανίζεται η κόρη χοροπηδώντας και τραγουδώντας)

Ήταν ένα μικρό καράβι

που ήταν αταξίδευτο

Οέ, Οέ, Οέ, Οέ.

Κι έκανε ένα μακρύ ταξίδι

μέσα εις τη Μεσόγειο

Οέ, Οέ, Οέ, Οέ.

Αλλά δεν ήξευρεν όμως πόθεν ήρχιζε το μονοπάτι, από του Μαμογιάννη τον μύλον, αντικρύ στα Μνημούρια, και άμα ήκουσε την φλογέραν, επήγε προς τα εκεί και ανεκάλυψε τον κρυμμένον αυλητήν και αφού εχόρτασε ν' ακούη το όργανόν του και να καμαρώνη τον μικρόν βοσκόν,

(η κόρη, στέκεται και παρακολουθεί τον βοσκό)

είδεν εκεί που, εις την αμφιλύκην* του νυκτώματος, εν μικρόν μονοπάτι, πολύ απότομον, πολύ κατηφορικόν, κι ενόμισεν ότι αυτό ήτο το μονοπάτι, και ότι εκείθεν είχε κατέλθει η γραία η μάμμη της· κι επήρε το κατηφορικόν απότομον μονοπάτι δια να φθάση εις τον αιγιαλόν να την ανταμώση. Και είχε νυκτώσει ήδη.

Η μικρά κατέβη ολίγα βήματα κάτω, είτα είδεν ότι ο δρομίσκος εγίνετο ακόμη πλέον απόκρημνος. Έβαλε μίαν φωνήν, κι επροσπάθει ν' αναβή, να επιστρέψη οπίσω. Ευρίσκετο επάνω εις την οφρύν ενός προεξέχοντος βράχου, ως δύο αναστήματα

ανδρός υπεράνω της θαλάσσης. Ο ουρανός εσκοτεινίαζε, σύννεφα έκρυπταν τα άστρα, και ήτον στην χάσιν του φεγγαριού. Επροσπάθησε και δεν εύρισκε πλέον τον δρόμον πόθεν είχε κατέλθει. Εγύρισε πάλιν προς τα κάτω, κι εδοκίμασε να καταβή. Εγλίστησε κι έπεσε, μπλουμ! εις το κύμα. Ήτο τόσοσ βαθύ όσον και ο βράχος υψηλός. Δύο οργυιές ως έγγιστα.*

(γκρεμίζεται η κόρη, βγάξει μια κραυγή....)

Ο θόρυβος του αυλού έκαμε να μη ακουσθή η κραυγή. Ο βοσκός ήκουσεν ένα πλαταγισμόν, αλλά εκείθεν όπου ήτο, δεν έβλεπε την βάση του βράχου και την άκρη του γιαλού. Άλλως δεν είχε προσέξει εις την μικράν κόρην και σχεδόν δεν είχαν αισθανθή την παρουσίαν της.

(συνεχίζει να παίζει ο βοσκός στη φλογέρα του)

Παπαδιαμάντης: Καθώς είχε νυκτώσει ήδη, η γραία Λούκαινα είχε κάμει την αβασταγήν της, και ήρχισε ν' ανέρχεται το μονοπάτι, επιστρέφουσα κατ' οίκον. Εις την μέσην του δρομίσκου ήκουσε τον πλαταγισμόν, εστράφη κι εκοίταξεν εις το σκότος, προς το μέρος όπου ήτο ο αυλητής.

Γριά Λούκαινα: — Κείνος ο Σουραυλής θα είναι, είπε, διότι τον εγνώριζε. Δεν του φτάνει να ξυπνά τους πεθαμένους με τη φλογέρα του, μόνο ρίχνει και βράχια στο γιαλό για να χαζεύη... Σημαδιακός κι αταίριαστος είναι. Άντε τώρα με πήρε η νύχτα!

Παπαδιαμάντης: Κι εξηκολούθησε τον δρόμον της. Κι η γολέτα εξηκολούθει ακόμη να βολταντζάρη εις τον λιμένα. Κι ο μικρός βοσκός εξηκολούθει να φυσά τον αυλόν του εις την σιγήν της νυκτός. Κι η φώκη, καθώς είχαν έλθει έξω εις τα ρηχά, ηύρε το μικρόν πνιγμένοσ σώμα της πτωχής Ακριβούλας, και ήρχισε να το περιτριγυρίζει και να το μοιρολογά, πριν αρχίση τον εσπερινόν δείπνον της.

Το μοιρολόγι της φώκης, το οποίοσ μετέφρασεν εις ανθρώπινα λόγια εις γέρων ψαράς, εντριβής* εις την άφωνον γλώσσαν των φωκών, έλεγε περίπου τα εξής:

Η φώκια πλησιάζει το σκοτωμένο κορίτσι και αρχίζει να μοιρολογά:

Ψαράς: Αυτή ήτον η Ακριβούλα

η εγγόνα της γραια-Λούκαινας.

Φύκια 'ναι τα στεφάνια της,
κοχύλια τα προικιά της...

Κι η γριά ακόμα μυρολογά
τα γεννοβόλια τα παλιά

Σαν να 'χαν ποτέ τελειωμό

τα πάθια κ' οι καημοί του κόσμου

**Εκείνη ακριβώς τη στιγμή εμφανίζονται στη σκηνή περιπλανώμενοι πρόσφυγες,
ρακένδυτοι ...**

χορός: Ερχόμαστε απ' την Αραπιά, την Αίγυπτο, την Παλαιστίνη,
τη Συρία·

το κρατίδιο

της Κομμαγηνής, που 'σβησε σαν το μικρό λυχνάρι.....

Ερχόμαστε απ' την άμμο της έρημος απ' τις θάλασσες του

Πρωτέα,

ψυχές μαραγκιασμένες

- **Πρόσφυγας Α** Απ' τη Συρία έρχομαι, μη με φοβάστε, δεύτερη φορά πρόσφυγας. Η Παλαιστίνη είναι ο τόπος μου. Εκεί είναι οι ρίζες μου. Εκεί είναι η μνήμη μου. Έχω κι εγώ μάνα ,όπως όλοι, και σπίτι με πολλά παράθυρα.
- **Πρόσφυγας Β** Εγώ είμαι Σύρος απ' το Χαλέπι, το σπίτι μου δεν έχει πια παράθυρα! Είχα αδέρφια, φίλους ...

- **Πρόσφυγας Α** Το κύμα που αρπάζουνε οι γλάροι μού ανήκει,
δικές μου οι εικόνες των ματιών μου,
δικό μου και το νιόβγαλτο το χορταράκι.
- **Πρόσφυγας Β** Το φεγγάρι στην κόψη των λέξεων δικό μου, δικιά μου
κι η γενναιοδωρία των πουλιών και η ελιά η αθάνατη.
- **Πρόσφυγας Α** Περπάτησα σ' αυτή τη γη
προτού οργώσουν τα σπαθιά το ζωντανό κορμί της
και το στρώσουν βορά σε τραπέζι.
Εκεί είναι οι ρίζες μου.
- **Πρόσφυγας Β** Τον ουρανό δίνω στη μάνα του, όταν για κείνη κλαίει.
Και κλαίω για να με δει το σύννεφο που εκεί γυρνά.
- **Πρόσφυγας Γ** Είμαι από τη Δαμασκό, είχα ωραία οικογένεια! Άντρα και πέντε
παιδιά. Τους έχασα όλους, μόνο ο Ναζίρ, το στερνοπούλι μου μού απόμεινε. Να
το πάρω και να φύγω, να τον σώσω, δεν έχω τίποτ' άλλο στη ζωή μου, να
σώσω τον Ναζίρ, να τον σώσω. Του φόρεσα τα καλά του ρούχα, το καλό του
τζην και το κόκκινο μπλουζάκι που του είχε αγοράσει ο πατέρας του, τον
μπανιάρισα, τον έλουσα, τον χτένισα, του έκανα ολόισια την χωρίστρα του,
σκέτος κούκλος! Μαμά να φορέσω τα καφέ πέδιλα μου είπε, Πήρε και το
μικρό λούτρινο ελεφαντάκι του, δεν το αποχωριζότανε ποτέ! Για μας ήταν σαν
γιορτή, πηγαίναμε επιτέλους στην Ευρώπη! Όταν η βάρκα έμπασε νερά και
βρεθήκαμε στη θάλασσα, γλίστρησε μέσα από τα χέρια μου.....

Τραγούδι:

**Άντρα μου, ταίρι της αγάπης μου,
εσένα, η ψυχούλα σου πλανιέται
και το κορμί σου λειώνει άκαυτο και άλουστο.**

**Εμένα θα μ' αρπάξει θαλασσινό σκαρί
και πάνω στα φτερά του, ταξιδεύοντας,
στο Άργος θα με πάει,
με τα πολλά τα άλογα
και με τα τείχη τα κυκλώπεια, τα πέτρινα,
που χαίρονται τον ουρανό.**

Στις πύλες μπρος πλήθος παιδιά
σαν τα τσαμπιά δακρύζουν και στενάζουν
και βογκούν, βογκούν.

Αλίμονο, μανούλα μου,
μονάχο και ορφανό
οι Αχαιοί με παίρνουν
από τα μάτια σου μακριά
πάνω στο μαύρο το σκαρί
στην αλμυρή τη θάλασσα.

- **Πρόσφυγας Δ** Είμαι ο Μασράφ από την Βαγδάτη, δεν υπάρχει πιο επικίνδυνη πόλη! Στο ταξίδι έχασα τον πατέρα μου..... τώρα πια είμαι ολομόναχος σ' αυτόν τον κόσμο.....

χορός: «Πέντε οργιές του βάθου κείτεται ο πατέρας σου

τα κόκκαλά του γίνανε κοράλλια

μαργαριτάρια εκείνα που ήταν μάτια του.

κάθε τι φθαρτό του δεν εχάθη,

μια θαυμάσια αλλαγή έχει πάθει

σπάνια κι ακριβά του τα 'καμε η θάλασσα...».

- **Πρόσφυγας Ε:** Φοβάμαι τον πόλεμο, θέλω μια ήσυχη ζωή, να παίζω μπάλα με τους φίλους μου και να πετάω αετό. Πολύ μου αρέσει το πέταγμα του αετού. Να μπορούσα να πέταγα, να νιώσω ελεύθερος!

Στην άλλη πλευρά της σκηνής μπαίνει και κάθεται στο γραφείο του ο Μαχμούντ Νταρούις γράφει ποίηση και μονολογεί:

Σου πήρανε το ξύλινο άλογό σου,

σου πήρανε – ας είναι- τον ίσκιο του άστρου

παιδί μου, λουλούδι του ηφαιστείου
παλμέ του χεριού μου
στα μάτια σου θωρώ τη γέννηση του αύριο
κι ένα άλογο βουλιαγμένο
στη σάρκα του πατέρα μου.
Ξέρουμε καλά τους διαβόλους
που κάνουν ένα παιδί προφήτη. Πες
Θεέ μου δε σου ζητώ τα βολετά τα βάρη•
Δυνατή πλάτη δωσ' μου.
Σου πήρανε μια πόρτα...
για να σου δώσουνε ανέμους...
Σου άνοιξαν μια πληγή...
Για να σου δώσουν μιαν αυγή.
Σου γκρέμισαν ένα σπίτι
Για να χτίσεις πατρίδα.
Καλά....καλά...
Ξέρουμε καλά τους διαβόλους
που κάνουν ένα παιδί προφήτη. Πες
Θεέ μου δε ζητώ τα βολετά τα βάρη•
Δυνατή πλάτη σου ζητώ.

- **Πρόσφυγας ΣΤ:** Τα χαρτιά μας, να μη βραχούν τα χαρτιά μας! Ελέγχω μια και δυο φορές τη ζελατίνα. Είναι εντάξει. Χωρίς αυτά δεν υπάρχουμε. Την πατρίδα τη χάσαμε, το σπίτι πάει κι αυτό, τουλάχιστον να μην χάσουμε την ταυτότητά μας.
- **Πρόσφυγας Ζ:** Για σας, για όλο τον κόσμο είμαι ένας ξένος, που συμπληρώνει τις φόρμες και τις αιτήσεις που αγοράζει χαρτόσημα, που πρέπει να προσκομίσει αποδείξεις και ντοκουμέντα. Είμαι αυτός που πάντα τον ρωτούν, από πού είσαι; Αυτός που περνάει φοβισμένος από τα check points, που περιμένει ανυπόμονα τη θεώρηση του διαβατηρίου του βάζοντας τη μοίρα του στα χέρια του αστυνομικού, που έχει τη δυνατότητα να του επιτρέψει να περάσει ή όχι. Η ιστορία του ξένου αποτελείται από ένα πλήθος ξεχωριστών στιγμών, διάσπαρτων, που ανά πάσα στιγμή πρέπει να αποδεικνύει ότι δεν είναι ελέφαντας.
- **Πρόσφυγας Θ:** Κρυώνω μαμά και πεινάω, μα πιο πολύ φοβάμαι, φοβάμαι το νερό, τη θάλασσα έτσι μαύρη και σκοτεινή που είναι. Και εσάς σας φοβάμαι, έτσι που με κοιτάτε! Κάποιων ανθρώπων τα μάτια είναι πιο σκοτεινά κι από τη θάλασσα. Φοβάμαι μαμά, φοβάμαι.....

Τραγούδι: Αλ. Παπαδιαμάντης, ένα τραγούδι

Επάνω στον βράχο της ερήμου ακτής

ήρχοντο ν' αγναντέψουν

φουσατά γυναικών, καράβια που εμίσεψαν να παν να ταξιδέψουν} x 2

σύρε πουλί μου στο καλό και στην καλή την ώρα } x 2

Επάνω στον βράχο της ερήμου ακτής

Ωραίες οι κοπέλες

με κόκκινα πουκάμισα και στήθη γλαφυρά, ήρχοντο να ικετεύσουν} x 2

σύρε πουλί μου στο καλό και στην καλή την ώρα } x 3

- **Πρόσφυγας Η:** Ο πατέρας μου έλεγε πως καμιά δύναμη δε μπορεί να σταματήσει την άνοιξη, γι' αυτό πρέπει πάντα να είμαστε προετοιμασμένοι και να κρατάμε φρεσκοπλυμένο λευκό πουκάμισο.

χορός: Λάθεψε ο πατέρας σου, στις μαύρες μέρες που ζούμε, το μαύρο χρώμα έχει την τιμητική του

- **Πρόσφυγας Θ:** Νιώθω σαν το πουλί στην καταιγίδα. Όχι δεν ήθελα να σας φορτωθώ. Ποιος άνθρωπος εγκαταλείπει το σπίτι του, τον τόπο του, τους δικούς του; Ποιος λογικός άνθρωπος προτιμάει τον εξευτελισμό και την ανυπαρξία, γιατί έτσι νιώθω τώρα, δεν υπάρχω, απλά δεν υπάρχω. Ο πόλεμος είναι η αιτία των δεινών μας, ο πόλεμος και τα συμφέροντα των δυνατών αυτού του κόσμου.

Μαχμούτ Νταρούις: Στην ακτή είναι ένα κορίτσι. Το κορίτσι έχει μια οικογένεια.

Και η οικογένεια ένα σπίτι. Το σπίτι έχει δύο παράθυρα και μια πόρτα...

Και στη θάλασσα ένα θωρηκτό διασκεδάζει

κυνηγώντας τους πεζούς στην ακτή:

τέσσερις, πέντε, επτά

πέφτουν στην άμμο, και το κορίτσι γλιτώνει για λίγο

γιατί ένα χέρι από ομίχλη

κάποιο χέρι θεϊκό τη βοήθησε, φώναξε: Πατέρα,

Πατέρα! Σήκω να φύγουμε, η θάλασσα δεν είναι για ανθρώπους σαν κι εμάς!

Δεν απαντά ο πατέρας της, πεσμένος πάνω στη σκιά του

στο ξέσπασμα της απουσίας

Αίμα στις φοινικιές, αίμα στα σύννεφα

Η φωνή την παίρνει και τη σηκώνει ψηλότερα και μακρύτερα από

την ακτή. Ουρλιάζει στην ερημική νύχτα,

ο αντίλαλος δεν έχει αντίλαλο.

Κι έτσι γίνεται η αιώνια κραυγή σε κάποια έκτακτη είδηση,

που δεν ήταν πια έκτακτη είδηση

όταν

τα αεροπλάνα γύρισαν για να βομβαρδίσουν ένα σπίτι με δύο παράθυρα και μια πόρτα.

Τραγούδι: Σαν τον μετανάστη

Σαν τον μετανάστη στη δική σου γη

μέρα νύχτα λύνεις δένεις την πληγή

κι όλα γύρω ξένα κι όλα πετρωμένα

και δεν ξημερώνει να `ρθει χαραυγή

Στράγγισε η ζωή σου που αιμορραγεί

κάθε ώρα τρόμος πόνος και κραυγή

και σ' ακούν οι ξένοι κι ο αδερφός σωπαίνει

αχ δεν είναι άλλη πιο βαθιά πληγή

Σύρμα κι άλλο σύρμα και χοντρό γυαλί

μάτωσε ο ήλιος την ανατολή

κλαις κι αναστενάζεις λεφτεριά φωνάζεις

μα η ελπίδα μαύρο κι άπιαστο πουλί

Ψαράς: Αυτή ήταν η Ακριβούλα

η εγγόνα της γριάς Λούκαινας

Φύκια ήταν τα στεφάνια της

κοχύλια τα προικιά της

Τώρα η Ακριβούλα

δεν είναι μοναχή

του Αιγαίου τα νερά γιομίσανε αγέλους

Μονάχα τούτο βάλτε καλά στο νου σας!

Να σώσουμε τα μωρουδέλια!

**Ακολουθεί θεατρικό δρώμενο «το δέντρο», σαν ευχή για να ριζώσουν σε μια γη
αυτοί οι άνθρωποι**

Παπαδιαμάντης: Σαν να 'χαν ποτέ τελειωμό

τα πάθια κι οι καημοί του κόσμου!

Χριστέ στη γέννησή σου

Φύλαξε, τα εξ ανατολών μωρουδέλια

Δος αυτοίς τον άρτον τον επιούσιον

Και μία στεγνή κλίνη Χριστέ μου,

Μία στεγνή κλίνη !

αβασταγή: μπόγος.

έμελπεν: ρ. μέλπω, τραγουδώ.

χράμια: υφαντά, στρωσίδια.

σκουτιά: ρούχα.

εφ' ου: πάνω στο(ν) οποίο.

κλίτη, τα: οι πλαγιές.

πανδέγμων: αυτός που δέχεται τα πάντα.

μαρσίπιον: (υποκορ. του μάρσιπος): δερμάτινος σάκος, τσάκι.

εθέλχθη: ρ. θέλγομαι· γοητεύομαι.

μάμμη: γιαγιά.

αμφιλύκη: το βραδινό φως, το μούχρωμα.

ως έγγιστα: περίπου.

εντριβής: βαθύς γνώστης.